

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 115/2012-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti Ing. R. Ď. a Mgr. L. Ď., obaja bytom Z., zastúpených advokátom Mgr. M. B., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 3/2009, za účasti Okresného súdu Pezinok, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. R. Ď. a Mgr. L. Ď. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 3/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Ing. R. Ď. a Mgr. L. Ď. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume po 400 € (slovom štyristo eur), ktoré im je Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť Ing. R. Ď. a Mgr. L. Ď. trový konania v sume 310,02 € (slovom tristodesať eur a dva centy) na účet ich právneho zástupcu Mgr. M. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. novembra 2011 doručená sťažnosť Ing. R. Ď. a Mgr. L. Ď., obaja bytom Z. (ďalej len „sťažovatelia“ alebo aj „sťažovateľ“ a „sťažovateľka“) zastúpených advokátom Mgr. M. B., B., ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 3/2009. Predmetom konania je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie 686,71 € s príslušenstvom sťažovateľom za dodané nadštandardné zariadenie bytu navrhovateľkou, obchodnou spoločnosťou G., s. r. o. (ďalej len „navrhovateľka“).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli, že sú účastníkmi označeného konania vedeného na okresnom súde v procesnom postavení žalovaných. Ďalej uviedli, že

«Dňa 27. 05. 2009 bol Sťažovateľom doručený platobný rozkaz na zaplatenie sumy vo výške 686,71 EUR s príslušenstvom spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu a jeho prílohami (ďalej ako „Návrh“). Podstatou Návrhu bolo uplatnenie nárokov spoločnosti G., s. r. o. na zaplatenie nimi tvrdeného dodaného nadštandardného vybavenia bytu, ktorý táto spoločnosť pre Sťažovateľov stavala v obci Z. ...

Následne bol zo strany Sťažovateľov dňa 10. 06. 2009 podaný odpor proti platobnému rozkazu a uhradili aj súdny poplatok za podaný odpor. V odpore ako aj vo svojich ústnych a písomných podaniach. Sťažovatelia spochybnili vecný, právny i morálny nárok spoločnosti na zaplatenie žalovanej sumy z titulu neuhradenej faktúry za nadštandardné vybavenie. Žalovaní považujú faktúru č. 147/2006 za účelovo vyhotovenú zo strany žalobcu, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že faktúra bola vystavená cca. 13 mesiacov po kolaudácii diela a po jeho odovzdaní do užívania žalovaným. Žalovaní si

taktiež nie sú vedomí skutočnosti, žeby si od žalobcu akýmkoľvek spôsobom objednali tvrdý nadštandard a majú za to, že všetko čo im bolo v rámci Zmluvy o dielo dodané aj žalobcovi v súlade so zmluvou o dielo aj uhradili.

Zo žalobného návrhu ani z písomných dokladov predložených žalobcom v priebehu konania sa doteraz nepreukázalo, že žalobca faktúru č. 147/2006 Sťažovateľom aj doručil. Samotný žalobca v návrhu na vydanie platobného rozkazu práve naopak iba udáva, že faktúru iba vystavil. To že faktúru aj žalovaným pred 05. 12. 2006 doručil a teda že mohol žalobcovi vzniknúť aj prípadný nárok na úrok z omeškania od 05. 12. 2006 žalobca doteraz nepreukázal. Práve naopak aj priebehu konania z výpovedí účastníkov konania vyplynulo, že žalobca doručoval faktúry svojim klientom prostredníctvom „strážcu staveniska“ a to bez akéhokoľvek verifikovateľného preukázania doručenia týchto faktúr. Z článku X bod 10.2. Zmluvy dielo síce vyplýva možnosť osobného doručenia faktúr, ale sťažovatelia v priebehu celého doterajšieho konania pred súdom namietali, že im faktúra doručená osobne nebola a že žalobca nedokázal doručenie faktúry preukázať. Z doteraz vykonaného dokazovania nie je teda jasné a zrozumiteľné na základe akých skutočností si žalobca uplatňuje nárok na úrok z omeškania od 05. 12. 2006 vo výške 13% ročne za každý deň omeškania.

Sťažovatelia sú toho názoru, že vystavením faktúry č. 147/2006 spoločnosť s najväčšou pravdepodobnosťou porušila § 10 zákona č. 431/2002 o účtovníctve, § 71 a § 19 zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty, z ktorých jednoznačne vyplýva, že ak by aj spoločnosti vznikol nárok na úhradu tejto faktúry (čo nevznikol) tak mala faktúru vystaviť najneskôr do 15 dní od vzniku daňovej povinnosti, pričom daňová povinnosť pri dodaní stavby na základe zmluvy o dielo alebo inej obdobnej zmluvy je dňom dodania deň odovzdania stavby. Sťažovatelia súdu navrhli, za účelom preukázania oprávnenosti návrhu vyžiadal si na miestne príslušnom daňovom úrade žalobcu vykonanie daňovej kontroly, ktorá by oprávnenosť vystavenia takejto faktúry v termíne cca 13 mesiacov po odovzdaní bytu preukázala a to aj s ohľadom na skutočnosť, že samotný žalobca vo svojich vyjadreniach pred súdom uviedol, že ide o pohľadávku za tzv. „nadštandard“, ktorý mal žalovaným dodať v súvislosti so Zmluvou o dielo, na základe ktorej realizoval výstavbu bytu pre Sťažovateľov.

Vystavenie faktúry za „nadštandard“ cca 13 mesiacov po jeho zabudovaní do diela a po prevzatí diela považujú pritom Sťažovatelia za konanie v rozpore s dobrými mravmi a za porušovanie zásad poctivého obchodného styku zo strany spoločnosti ako žalobcu. ...

V ďalšom priebehu súdneho konania sa uskutočnili 3 pojednávania a to v dňoch 30. 09. 2009, 29. 01. 2010 a 13. 04. 2010.

V zostávajúcej časti roku 2010 a ani počas celého doterajšieho priebehu roka 2011 súd už žiadne ďalšie úkony vo veci nevykonával, a to bez zavinenia Sťažovateľov.

Napriek tomu, že neexistovali žiadne prekážky postupu, Okresný súd Pezinok v roku 2010 ani 2011 už žiadne ďalšie pojednávanie neinicioval ani neurobil žiadny iný úkon, ktorý by viedol k meritórnemu riešeniu veci.

Vzhľadom na nečinnosť súdu Sťažovatelia podali dňa 4. augusta 2011 žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania, ktorá obsahovala aj sťažnosť na postup súdu vo veci porušovania práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže ku dňu podania sťažnosti to už bolo celkovo 16 mesiacov, počas ktorých sa nekonalo meritórne pojednávanie vo veci samej. ...

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Okresný súd Pezinok minimálne od 14. 04. 2010 nepostupuje v súlade so zásadami hospodárneho a rýchleho prejednávania a rozhodnutia veci a už vôbec nie v prospech ochrany práv účastníkov konania, ale svojimi úkonmi a svojou nečinnosťou ako aj svojím neefektívnym a nesústredeným postupom len vytvára procesné prekážky riadneho výkonu rozhodovacích právomocí. Ku dňu podania tejto sťažnosti je to celkovo skoro 19 mesiacov bez akéhokoľvek úkonu súdu vo veci samej. ...

Pri zohľadnení obsahu Návrhu ako aj odporu Sťažovateľov a vyjadrení účastníkov konania na jednotlivých pojednávaniach možno konštatovať, že právna vec, ktorá je predmetom konania číslo 33 Cb3/2009 nie je po skutkovej ani právnej stránke natoľko zložitá aby išlo o zrejme komplikovaný prípad, ktorý by v sebe zahŕňal posúdenie viacerých právnych predpisov a už vôbec nie aplikáciu medzinárodného práva. Z tohto dôvodu nemožno považovať doterajší postup Okresného súdu Pezinok v tejto veci za adekvátny. ...

Pri zohľadnení dvoch vyššie uvedených faktorov, je potom nutné konštatovať, že nesústredný a neefektívny postup súdu a jeho zjavná nečinnosť vo veci samej v trvaní minimálne 19 mesiacov, je nelogická, neodôvodnená a z pohľadu Sťažovateľov nespravodlivá a teda v rozpore s ich základným právom lak ako je špecifikované v odseku 2

článku 48 Ústavy SR. Na naplnenie základného práva tak ako je priznané odsekom 2 článku 48 Ústavy SR sa vyžaduje predovšetkým aktivita a iniciatíva zo strany konajúceho sudcu, ktorá v tomto prípade vo veľkom rozsahu absentuje.».

Sťažovatelia k uplatneniu nároku na primerané finančné zadosťučinenie a k návrhu na rozhodnutie vo veci samej ďalej uviedli:

„Ako bolo viackrát uvedené Sťažovatelia sa domáhajú ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Okrem uvedeného rozhodnutia vo veci samej si Sťažovatelia zároveň uplatňujú nárok na primerané finančné zadosťučinenie v súlade s odsekom 3 § 50 Zákona o ústavnom súde vo výške 3.500,- EUR (slovom tritisíc päťsto eur) pre každého. Vo vzťahu k jeho rozsahu a dôvodom uvádzame nasledovné:

Tak ako je uvedené v odpore proti platobnému rozkazu a v jednotlivých ústnych a písomných vyjadreniach sa Sťažovatelia nedomnievajú, že z ich strany došlo k porušeniu zmluvných povinností, tak ako to tvrdí žalobca. Sťažovatelia verili vo vymožitelnosť a uplatniteľnosť ochrany svojich práv prostredníctvom slovenského justičného systému a preto v snahe domôcť sa odstránenia vzniknutej neistoty si zabezpečili právnu pomoc (dali sa zastúpiť v konaní advokátom) a podali odpor proti platobného rozkazu na všeobecný súd aby o nepravdivých nárokoch žalobcu riadne a včas rozhodol Z pohľadu Sťažovateľov mal tento ich postup zabezpečiť pre nich urýchlenú ochranu ich práv vo forme urýchleného prejednaní veci. vykonania dokazovania a následného spravodlivého rozhodnutia vo veci samej.“

Sťažovatelia vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo Sťažovateľa 1 Ing. R. Ď., narodeného..., bytom: Z. a Sťažovateľa 2 Mgr. L. Ď., narodenej..., bytom: Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok, M. R. Štefánika 40, 902 01 Pezinok, spisová značka konania 33Cb/3/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok sa prikazuje v konaní vedenom pod spisovou značkou 33Cb/3/2009 konať bez zbytočných prietáhov

3. Ing. R. Ď., narodenému..., bytom: Z. a Mgr. L. Ď., narodenej..., bytom: Z. sa priznáva finančné zadosťučinenie každému z nich v sume po 3.500,- EUR (slovom tritisíc päťsto eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný uhradiť v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia Ing. R. Ď., narodenému..., bytom: Z. a Mgr. L. Ď., narodenej..., bytom: Z. vo výške 310,02 EUR s DPH, a to na účet ich právneho zástupcu vedený v T., a. s. č. ú:... do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd zistil, že konanie v čase podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené, okresný súd 16. decembra 2011 rozhodol vo veci rozsudkom tak, že žalobu navrhovateľky zamietol. Proti tomuto rozsudku podal právny zástupca navrhovateľky odvolanie, ktoré bolo spolu so spisom okresného súdu 25. apríla 2012 postúpené Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 115/2012-11 z 1. marca 2012. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 19. marca 2012 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zo 4. apríla 2012 (Spr. 3123/2012, doručenom ústavnému súdu 11. apríla 2012) okrem iného uviedol:

«Vec napadla pôvodne na Okresný súd Brezno dňa 19. 02. 2009. K úkonom Okresného súdu Brezno sa nebudem vyjadrovať, pretože na to nie som oprávnený. Na Okresný súd v Pezinku bol spis postúpený dňa 29. 06. 2009. Vo veci súd pojednával dňa 30. 10. 2009, 29. 01. 2010 bolo vydané uznesenie o pripustení petitu, ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 29. 01. 2010 a 13. 04. 2010. Pojednávanie dňa 13. 04. 2010 bolo odročené na neurčito z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku. Z dôvodu nedostatočnej obsadenosti Okresného súdu Pezinok sudcami bol spis zmenou rozvrhu práce pridelený novej zákonnej sudkyňi (ktoré prišla na Okresný súd Pezinok ako

nová sudkyňa po úspešnom výberovom konaní ku dňu 01. 07. 2010). Zákonnej sudkyňi bolo pridelených 433 nevybavených vecí v súdnom oddelení 33 Cb a 53 nevybavených vecí v súdnom oddelení „C“, pri spustení plného nápadu v oddelení „Cb“. Po urgencii odporcov, ktorá bola na súd doručená dňa 08. 08. 2011 zákonná sudkyňa okamžite vytýčila vo veci najskorší možný termín pojednávania a to na deň 16. 12. 2011. Dňa 16. 12. 2011 bolo vo veci meritórne rozhodnuté. Dňa 22. 02. 2012 bolo do spisu doručené odvolanie navrhovateľa, uznesením zo dňa 29. 02. 2012 bol navrhovateľ vyzvaný na úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie.

Konštatujem, že na Okresnom súde Pezinok došlo k preťahom v konaní – od 01. 07. 2010 do 09. 08. 2011, preťahy v konaní boli spôsobené objektívnymi skutočnosťami – nedostatočnou personálnou obsadenosťou Okresného súdu Pezinok a vysokým počtom vecí v oddelení zákonnej sudkyne.

Konštatujem ďalej, že z právneho hľadiska sa jedná o pomerne zložitú právnu vec, žalobu na základe zmluvy o dielo (zhotovenie bytu, dofakturovanie nadštandardných prác) kde bolo nutné odročiť štyri krát termín pojednávania z dôvodu potreby doplniť dokazovanie.»

Predseda okresného súdu ďalej uviedol, že suma finančného zadosťučinenia, ktorú požadujú sťažovatelia, je podľa neho neprimerane vysoká, a súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci tejto sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku z 30. apríla 2012 k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«Nesúhlasíme s tvrdením uvedeným vo vyššie uvedenom vyjadrení týkajúcom sa skutočnosti, že po našej urgencii termínu pojednávania doručenej na okresný súd 08. 08. 2011 došlo zo strany zákonnej sudkyne k okamžitému vytýčeniu termínu pojednávania. Predvolanie na pojednávanie nám bolo doručené dňa 03. 11. 2011 a teda skoro až 3 mesiace po doručení našej žiadosti o vytýčenie termínu pojednávania. Obdobie skoro 3 mesiacov potrebných na jednoduchú reakciu súdu na našu žiadosť tak podľa nášho názoru nemožno považovať za „okamžité“ konanie zákonného sudcu smerujúce k hospodárnosti a plynulosti súdneho konania, nehovoriac už o období, ktoré tomu predchádzalo (minimálne

od 14. 04. 2010 do 15. 12. 2011), keď zo strany súdu nebol v tom čase vykonaný žiaden úkon, ktorý by smeroval k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej.

Rovnako sa nemôžeme stotožniť s tvrdením okresného súdu, že prieťahy v konaní boli spôsobené objektívnymi skutočnosťami a to nedostatočnou personálnou obsadenosťou Okresného súdu Pezinok a vysokým počtom vecí v oddelení zákonnej sudkyne.

Sme toho názoru, že nedostatočné personálne obsadenie súdu, je subjektívna skutočnosť vzniknutá na strane okresného súdu, ktorá nemôže byť na škodu ktorémukoľvek z účastníkov akéhokoľvek súdneho konania a za ktorú má niekto niesť konkrétnu objektívnu zodpovednosť, pokiaľ nebolo vykonané všetko potrebné na to aby k takejto skutočnosti vôbec došlo.

Rovnako tak vysoký počet vecí v oddelení zákonnej sudkyne, je podľa nášho názoru subjektívna skutočnosť vzniknutá na strane okresného súdu, ktorá nemôže byť na škodu ktorémukoľvek z účastníkov akéhokoľvek súdneho konania a za ktorú má niekto niesť konkrétnu objektívnu zodpovednosť, pokiaľ nebolo vykonané všetko potrebné na to aby k takejto skutočnosti vôbec došlo.

Problémy s obsadenosťou súdov a vysokým počtom vecí v oddelení zákonnej sudkyne sú problémom štátnej správy na úseku súdnictva a nemôžu byť kvalifikovaným ospravedlnením neúmerného predlžovania súdneho konania, tak ako sa to stalo v našom prípade. Zabezpečiť primeranú funkčnosť súdnictva z personálneho i materiálneho hľadiska je povinný riešiť príslušný orgán štátnej správy a ak tak nekonal, mal by niesť aj následky tohto svojho nekonania a to aj v podobe poskytnutia primeranej satisfakcie za nemajetkovú ujmu, ktorá nám bola spôsobená neúmernou dĺžkou súdneho konania.

Rovnako tak sa nemôžeme stotožniť s názorom súdu, že predmet nášho sporu je z právneho hľadiska pomerne zložitá vec, pretože nová zákonná sudkyňa vo veci rozhodla hneď na prvom pojednávaní a v celom rozsahu sa pritom stotožnila s naším právnym názorom, ktorý sme súdu písomne prejavili v našom podaní už zo dňa 27. 11. 2011.»

Právny zástupca sťažovateľov súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase (t. j. do 31. decembra 2011), podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom sťažovatelia vystupujú ako odporcovia, je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie sumy 686,71 € s príslušenstvom za dodané nadštandardné vybavenie bytu. Zo skutočností uvedených sťažovateľmi a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, predseda súdu uviedol, že ide o pomerne zložitú vec, o žalobu vo veci zmluvy o dielo spojenú s dokazovaním. Ústavný súd nespochybňuje, že dokazovanie vyžadovalo zhromaždenie viacerých listinných dôkazov, nejde však o takú zložitosť veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajšiu dĺžku konania okresného súdu.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľov, ktorí sú v tomto spore odporcami; sťažovateľ sa zúčastnil na všetkých pojednávaniach (neúčast na pojednávaniach sťažovateľky bola vždy ospravedlnená z dôvodu jej starostlivosti o dieťa).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

Z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 33 Cb 3/2009 (pôvodne sp. zn. 2 Rob/29/2009) ústavný súd zistil, že navrhovateľka podala 19. februára 2009 návrh na vydanie platobného rozkazu proti sťažovateľom pôvodne Okresnému súdu Brezno.

Okresný súd Brezno vydal 14. apríla 2009 platobný rozkaz, ktorým rozhodol o uložení povinnosti sťažovateľom zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne sumu 686,71 € spolu s úrokom z omeškania ročne od 25. septembra 2006 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania v sume 41,00 €.

Proti právoplatnému rozhodnutiu podali sťažovatelia 10. júna 2009 odpor Okresnému súdu Brezno (doručený 12. júna 2009). Spis bol 29. júna 2009 postúpený okresnému súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť (postúpenie spisu približne po troch mesiacoch) sa ústavný súd ďalej zaoberal iba konaním okresného súdu ako súdu, ktorý sťažovatelia v sťažnosti označili za porušovateľa svojich základných práv a vo vzťahu ku ktorému bola ich sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Okresný súd 22. júla 2009 nariadil pojednávanie vo veci na 30. október 2009. Na uvedenom pojednávaní sa zúčastnil sťažovateľ (sťažovateľka bola ospravedlnená z dôvodu starostlivosti o dieťa), okresný súd ho odročil na 29. január 2010 pre účely predloženia listinných dôkazov účastníkmi konania.

Okresný súd pripustil zmenu petitu žaloby navrhovateľky uznesením č. k. 33 Cb 3/2009-71 z 29. januára 2010.

Na pojednávaní uskutočnenom 29. januára 2010 sa zúčastnili všetci účastníci okrem sťažovateľky. Okresný súd odročil pojednávanie vo veci na 13. apríl 2010 pre účely ďalšieho dokazovania (predloženia dokladov, zákazníckych listov).

Okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 13. apríla 2010 vypočul stanoviská účastníkov konania a rozhodol o odročení pojednávania na neurčito, pričom opäť uložil navrhovateľke v lehote jedného mesiaca predložiť určené dôkazy.

Z úradného záznamu založeného v spise okresného súdu sp. zn. 33 Cb 3/2009 ďalej vyplynulo, že v zmysle „*Zmeny Rozvrhu práce Okresného súdu Pezinok č. 7 zo dňa 25. 06. 2010*“ s účinnosťou od 1. júla 2010 bol tento spis pridelený novej zákonnej sudkyni.

Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 33 Cb 3/2009-135 zo 16. decembra 2011 o návrhu navrhovateľky po štyroch uskutočnených pojednávaniach vo veci tak, že jej žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku okresného súdu sa navrhovateľka 21. februára 2012 odvolala.

Ústavný súd zistil, že v čase rozhodovania ústavného súdu bola už vec postúpená krajskému súdu.

Vychádzajúc z uvedeného a so zreteľom na doterajší priebeh namietaného konania, ktoré nebolo dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal vo veci neefektívne a nesústredene (nedostatočná príprava pojednávania i dokazovania, opakovanie výziev, odročovanie pojednávania na neurčito), ako aj bol nečinný od 13. apríla 2010 až do 16. decembra 2011, t. j. jeden rok a sedem mesiacov.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 33 Cb 3/2009 došlo tak nečinnosťou, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľ'ov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vo vzťahu k obrane okresného súdu o množstve vecí poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07).

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V danom prípade sa vec v čase rozhodovania ústavného súdu nachádzala už na krajskom súde, ktorý bude rozhodovať o odvolaní navrhovateľky, a preto ústavný súd nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali o priznanie finančného zadostučinenia, pretože „z právnej istoty Sťažovateľov, že ich vec bude riadne a včas prejednaná,...vznikol pocit právnej neistoty, nespravodlivosti, sklamania z fungovania justičného systému a navyiac aj bezmocnosti. ... niekoľko desiatok mesiacov bezúspešne uplatňujú svoje návrhy a vyvíjajú neustále úsilie vedúce k preukázaniu svojich tvrdení bez očividného výsledku. Vzhľadom na majetkové a osobné pomery Sťažovateľov (4 členná rodina), je nutné zdôrazniť, že Sťažovatelia museli a musia v dôsledku uvedenej neistoty odkladať niektoré finančné rozhodnutia, keďže nie je možné predvídať dĺžku a celkové náklady konania na Okresnom súde Pezinok.“.

So zreteľom na nenáležitý postup okresného súdu považujú sťažovatelia za primerané zadostučinenie sumu 3 500 € pre každého z nich.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 33 Cb 3/2009 viac ako tri roky a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (najmä predmet sporu) považoval ústavný súd za odôvodnené priznať sťažovateľom ako primerané finančné zadostučinenie sumu po 400 € každému podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. M. B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania v sume 310,02 € vrátane DPH. Keďže táto suma neprevyšuje sumu vypočítanú podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume požadovanej sťažovateľmi.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012